

Linn Ullmann er en av favorittene når Dagbladets bokanmeldere p

BOKAKTUELL: Linn Ullmann er for tiden aktuell med den selvbiografiske boka «De urolige».

FRYKTER ANME

– Å vente på kritikk er som å vente på dobbel visdomstanntrekking, sier bokaktuelle Linn Ullmann.

ÅRETS BØKER

Tekst: GABRIELLE GRAATRUD

ggr@dagbladet.no

– Jeg er veldig glad for mottakelsen boka har fått. Det har vært helt overveldende, sier Linn Ullmann til Dagbladet.

Hun er fortida aktuell med boka «De urolige» som kom i slutten av november, på tampen av bokhøsten. Kritikere i de fleste medier har latt seg begeistre. Og flere av Dagbladets anmeldere trekker fram boka som årets beste.

– Det er veldig hyggelig, sier forfatteren selv.

Frykter kritikerne

Ullmann forteller at hun har vært veldig bekymret for hva kritikerne ville si.

– Det å gå og vente på kritikker er litt som å vente på dobbel visdomstanntrekking, det er kjempeskummelt – alltid. Man sitter vel-

dig alene i mange år og skriver, å få kritikk blir mer og mer skummelt for hver bok man gir ut. Men denne gangen har jeg fått fine lesninger. Det er jeg veldig glad for, sier hun.

Selvbiografisk

«De urolige» er selvbiografisk enn Ullmanns tidligere romaner. Boka omhandler ei jente og hennes forhold til sine celebre foreldre, ikke ulike hennes egne foreldre, filmregissøren Ingmar Bergman og skuespiller Liv Ullmann.

Dagbladets anmelder kaller «De urolige» årets beste roman – av det selvbiografiske slaget. Selv mener Ullmann at hun forsøker å proble-

matisere begrepet selvbiografisk.

– Romanen har åpenbare selvbiografiske trekk. Men jeg ville skrive en allmenn historie som handlet om urolige mennesker, personer som alle kjemper med sitt. Den offentlige delen av min historie var uinteressant for meg. Jenta, moren og faren er og forblir navnløse. De er løselig basert på min historie, men det er en versjon

av disse livsløpene, sier hun.

– Faren min blir gammel og han dør, det er en historie som er ganske allmenngyldig. Men romanen handler ikke om den store filmregissøren.

«De urolige» er også basert på seks lydopptak Ullmann gjorde sammen med sin far, Ingmar Bergman, til et bokprosjekt som skulle omhandle alderdom. Rett etter at

«JEG VILLE SKRIVE EN ALLMENN HISTORIE OM UROLIGE MENNESKER SOM ALLE KJEMPER MED SITT.»

blukker ut ÅRETS BESTE BØKER. ►

FOTO: ADRIN ØHRN JOHANSEN

ELDERNE

faren døde i 2007 klarte hun ikke å høre opptakene uten å bli selvkritisk eller føle at de to på båndet strevde for å få sagt det de ville.

– Det var sørgelig og vondt og rart å høre på. Men da det var gått noen år var det ikke så vanskelig å høre lenger, da var det ganske morsomt, sier hun.

Skriver ny bok

Hun forteller at faren var like redd for kritikerne som henne selv.

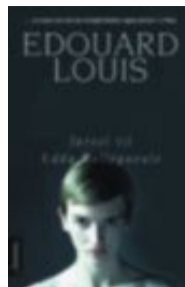
– På slutten husket han ikke alltid hvem jeg var eller hvem han selv var, men han kunne sitere en gammel, dårlig kritikk fra 50-tallet ordrett.

Selv om den seineste romanen har fått superkritikker, skal ikke Linn Ullmann hvile på laurbærene i tiden som kommer. Hun skal bidra i oversettelsesprosessen av boka til svensk, dansk og engelsk. Forfatteren røper også at hun for tiden skriver på en ny roman, det hun kaller en «liten, rar bok».

– Men først skal jeg ha juleferie, og da skal jeg lese masse bøker. Jeg har en stabel med bøker som jeg gleder meg til å lese, blant dem Kjell Askildsens novellesamling, som for meg er en av årets bøker. Og så skal jeg lese årets bok fra Inger Bråtveit, samt «Havboka» til Morten Strøksnes.

... og her er anmeldernes favoritter i 2015

INGER BENTZRUD

Edouard Louis

«Farvel til Eddie Bellegueule»

En sår historie om flukten fra livet i en underklasse på grensen til et filleproletariat, blant «white trash» i Frankrike der ulykke og undergang går i arv.

Elena Ferrante

«Mi briljante venninne»

Har lest hele Napoli-kvartetten – på engelsk – og mener at kvaliteten og intensiteten er dalende. Men første bind bør leses, gjerne på nynorsk.

Ta-Nehisi Coates

«Between the World and Me»

En afro-amerikansk manns opprørte brev til sønnen om det å vokse opp i et voldsamfunn der kropp og hudfarge definerer menneskeverdet. Utropt til USAs nye James Baldwin.

TORBJØRN EKELUND

Ida Hegazi Høyer

«Fortellingen om øde»

En fascinerende roman om tannlegen Carlo, som trekker ut alle tennene og forlater mellomkrigstidens Europa til fordel for en tannløs eneboertilværelse på en øy i Stillehavet.

Sascha Arango

«Sannheten og andre løgner»

Tysk kriminalroman. Morsom, smart og velskrevet. Et originalt bidrag til en sjanger som virkelig trenger det.

Helen Macdonald

«H for hauk»

Når forfatterens far dør, bestemmer hun seg for å temme en hønehawk som sorgterapi. I enkelte passasjer er dette sakprosa i verdensklasse.

MARIUS WULFSBERG

Linn Ullmann

«De urolige»

Forfatteren fletter sammen minner og dokumentarisk materiale med utsøkt letthet i sin gripende og inngående roman om sine berømte foreldre. Særlig de kjærlige skildringene av den aldrende Ingmar Bergmann er fornøyelige og rørende. Årets «selvbiografiske».

Morten A. Strøksnes

«Havboka»

Sammen med en kamerat drar forfatteren på fisketur for å fange en kjempehai fra en gummibåt. Med et usedvanlig rikt språk øser Strøksnes av kameratens dype kunnskap om naturen, havet og den forunderlige hækjerring – i en fortelling som i bunn og grunn handler om naturens truede balanse. Årets vakreste og viktigste sakprosa.

Arne Schrøder Kvalvik

«Min fetter Ola og meg»

Dette er en intervju bok helt utenom det vanlige. Forfatteren får sin funksjonshemmede fetter til å fortelle dønn ærlig om sin kamp for å få sin bit av lykken. Fra første side griper boka fatt i deg med sitt menneskelige drama, og skildringen av fetterens seksuelle debut er noe av det fineste som er skrevet i norsk sakprosa.

OLAV L. REISOP

Michel Houellebecq

«Underkastelse»

Alltid aktuell, aldri entydig.

Jan Kjørstad

«Slekters gang»

Så bevissthetsutvidende at man blir svimmel av å lese.

Tone Selboe

«Hva er en roman»

Litteraturformidling på sitt beste.

FREDRIK WANDRUP

Lars Saabye Christensen

«Magnet»

Nok en tour de force fra en forfatter som uavlatelig utvider og varierer sitt eget repertoar, samtidig som han utvider grensene for hva en roman kan inneholde, innebære og utforske.

Terje Dragseth

«Jeg skriver språket»

Alltid noe nytt fra denne mannen! Etter det kolossale romfartseposet «Bella Blu» (2012) finner han en ny form, der han gynger seg inn i tilværelsen og historien med setninger så melodiose og rytmiske at de kunne være nedtegnet på noteark.

Lajla Rolstad

«Ulveøya»

En roadmovie av en roman med handling fra Canada, en blanding av Jack London, Jack Kerouac og Joni Mitchell, skrevet med stor følsomhet, hardt trøkk, sterkt driv og jazz-inspirert melodiøsitet.

JON ROGNLIEN

Ole Thorstensen

«En snekkers dagbok»

Et sjeldent innblikk i en verden alle burde kjenne mer til. Dessuten er boka en velformet politisk brannfakkel.

David Foster Wallace

«Den bleke kongen»

Et forbløffende talentfullt, dypt rystende verk om fortvilelse og modernitet fra den altfor tidlig avdøde Wallace.

Isaak Babel

«Fortellinger fra Odessa»

Morsom og gruopvekkende folkelivsskildring lagt til det jødiske Russland på begynnelsen av 1900-tallet.

Anmeldernes favoritter

(fortsetter fra sidene foran)

BERNT HAGTVET

Arne Johan Vetlesen

«Studier i ondskap»

For meg den beste boka som er utkommet, fordi den setter et uhyre viktig problem på dagsordenen: Hvorfor er så mange av oss så onde, så bevisst i stand til å påføre andre smerte? I lys av årets terrorismeangrep er denne boken en tankevekkende veiviser inn i et forferdelig landskap.

Tony Judt

«When the Facts Change»

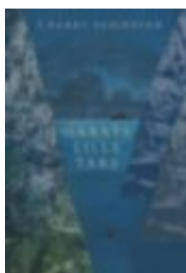
Essays av en av etterkrigstidens fremste samtidshistorikere, som døde altfor tidlig.

Christopher Hitchens

«... and yet»

Glitrende litterært-polemiske artikler fra en sann motstrømskribent som hatet irrasjonalitet, urett og maktbrynde. Og ikke fryktet noen.

ENDRE RUSET

Torgeir Schjerven

«Harrys lille tåre»

Slyngelpoesi fra øverste kosmiske hylle.

Brødet og ešelet

«Eurodike»

Den norske litteratur-avantgardens svar på Simon & Garfunkel: Gunnar Wærness og Henrik Skotte. De har skrevet årets snodigste pageturner, full av mytiske fortellinger og mexikanske fribrytere.

Frank Eriksen

«Uroen reiser hodet»

Enkle, elegante dikt uten fiksfakseri som treffer leseren rett i fleisen. En gammel traver fra Solør leverer sin hittil beste samling.

MAYA T. DJUVE

Tiril Broch Aakre

«Redd barna»

Et fortettet, veldreid drama om livet med barna og hverdagens tyngde og tvil.

Linn Ullmann

«De urolige»

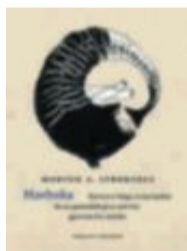
Selvbiografisk roman om å (over)leve med berømte kunstnerforeldre. Ullmann har aldri vært bedre. Her er hun sårbar, morsom, poetisk, tenksom, rå og ømhjertet. Et rørende og uendelig nyansert stykke fortellerkunst.

Lena Andersson

«Uten personlig ansvar»

Skarpt tenkt og skarpt formulert roman om evinnelig kjærlighetskløe, pasjon og plage.

AAGE BORCHGREVINK

Morten A. Strøksnes

«Havboka»

Årets mest opplagte valg? Må leses.

Elena Ferrante

«Story of a lost child»

Siste roman i Napoli-kvartetten, et moderne storverk og en fullstendig besettende historie om forholdet mellom de to venninnene – og rivalinnene – Lenu og Lila.

Geir Gulliksen

«Historie om et ekteskap»

Nifst om samlivsbrudd: Hvor gikk det galt, og hvem startet raset? Kjærligheten er en brutal gjest som uventet plasserer kofferten i hjertet ditt og snart reiser videre.

ERLE M. SØRHEIM

Kristian Krogh-Sørensen

«Gulosten»

Knallsterk tegneserie-debut om Bastøygutten, spritsmugleren og krigshelten Johannes «Gulosten» Andersen.

Ida Hegazi Høyer

«Historien om øde»

En norsk roman langt utenfor allfarvei. I et særpreget språk tar Høyer oss med til en utopisk drømmeøy som viser seg å bli et totalt mareritt.

Katja Petrowskaja

«Esther, kanskje»

Tysk-russiske Katja Petrowskaja har skrevet om sin jødiske families dramatiske historie, og det på en uhyre velkomponert og lite sentimental måte. Tårene kommer uansett.

MARIE KLEVE

Stian Hole

«Morkels alfabet»

Årets vakreste bok. Lett tilgjengelig og spennende, og samtidig usedvanlig rik på mening og symbolikk.

Maja Lunde

«Bienes historie»

Imponerende godt skrevet og komponert. En dypt engasjerende historie om bier og mennesker og hva vi kan utrette, hvor små vi enn er.

Agnes-Margrethe Bjørvand / Lisa Aisato (ill.)

«Astrid Lindgren»

En barnebiografi Lindgren ville vært stolt av og leserne hennes vil elske. Illustrasjonene er Lisa Aisatos beste hittil.

FAVORITT:

Ida Hegazi Høyer med «Historien om øde».

FOTO: ANETTE KARLSEN / NTB SCANPIX

FAVORITT:

Morten A. Strøksnes med «Havboka».

FOTO: TERJE BENDISKBY / NTB SCANPIX

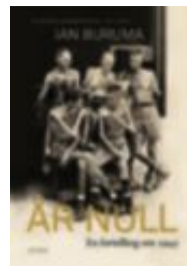

FAVORITT:

Michel Houellebecq med «Underkastelse».

FOTO: ALBERG GEA / REUTERS / NTB SCANPIX

AKSEL B. STERRI

Ian Buruma

«År Null»

Et engasjerende og fascinerende innblikk i året da alt skulle returnere tilbake til normalen.

Johann Hari

«Chasing the Scream. The First and Last Days of the War on Drugs»

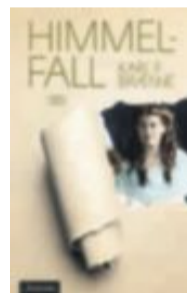
Et fantastisk stykke sakprosa. Boka vil stå seg som spikeren i kista for krigen mot narkotika.

Martin Ford

«Rise of the Robots»

Om du ikke er tilstrekkelig bekymret for at robotene kommer til å gjøre oss arbeidsledige, må du lese denne boka.

CATHRINE KRØGER

Kari Brønne

«Himmelfall»

Eventyrlig skrone om hva som ville skjedd med tsar Nikolajs nest yngste datter Maria hvis hun hadde overlevd de revolusjonæres skudd i 1917. Sober og velskrevet til sjangeren å være, og lagt til en tid så dramatisk at den overgår enhver forfatterfantasi.

Johan Harstad

«Max, Mischa og Tetoffensiven»

Årets tykkeste og mest imponerende roman.

Svetlana Aleksijevitsj

«Slutten for det røde mennesket» og «Kister av sink»

To av i alt fem ekstraordinære dokumentarbøker i syklusen «Utopiens stemmer». Bygget på intervjuer med hundretalls sovjetere som til sammen danner et «kor», i den særegne sjangeren hun i år mottok Nobelprisen for.

INGVAR AMBJØRNSEN

Bjørn Olav Jahr

«Hvem drepte Birgitte Tengs?»

Bunnsolid kriminaldokumentar om en av Norges mest kjente drapssaker.

Renée Knight

«Avslørt»

For meg er dette den beste spenningsboka i 2015.

Laila Stien

«Over elva»

Novellekunstneren Laila Stien på sitt aller beste.

ARNE DVERGSDAL

Helle Helle

«Hvis du vil»

Et lite mesterverk i minimalistisk realisme om to villfarne jøgere, to villfarne sjeler, som møtes i mørke skogen. Danske Helle Helle skaper en uforløst undertone av ubehag og kommende katastrofe. Som hos Hemingway er ni tideler av isfjellet under vann.

Sara Stridsberg

«Beckomberga – ode til min familie»

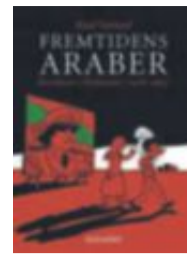
En personlig beretning om det store psykietriske Beckomberga. Språket er dvelende, symbolfylt og suggestivt. Sara Stridsberg skaper en vemodsfylt syntese av drøm og virkelighet, og hennes særegne stemme er i dag en av de store i svensk litteratur.

Michel Houellebecq

«Underkastelse»

Frankrikes mest kjente nålevende forfatter skriver ironisk om religionens paradoksale betydning i en ettergivende sekulær republikk som velger å underkaste seg islam i året 2022. Et forførende, dystopisk tankeeksperiment om intellektuell unnfallenhet.

GEIR RAMNEFJELL

Riad Sattouf

«Fremtidens araber»

Varm og briljant skildring av oppvekst og kulturkonflikter. Forfatteren har vokst opp i både Libya og Syria, og gjennom barnets øyne ser vi klarere det komiske og tragiske i landenes vanstyre og vanskelige. Etter å ha lest denne boka forstår du mye mer av flyktningekrisa.

Michel Houellebecq

«Underkastelse»

En av årets mest om-diskuterte utgivelser, er den ond eller god? Ingen av delene. Den er en morsom, lettlest og uforpliktende roman som henter energi fra islamdebatten uten å ta stilling. Les og døm selv.

Alfred Fidjestøl

«Eit eige rom»

Boka om Kulturrådets historie (i anledning femtiårs-jubileet) havner vel ikke under mange juletrær. Men den er et funn for de med en viss interesse for kulturpolitikk. Analytisk, skarp - og drepene i sin dom over politikernes (manglende) kunnskap om feltet.

MARTE MICHELET

Beate Grimrud

«Evighetsbarna»

Grimrud i storform, med sitt enestående blikk på den skakke menneskeheten.

Edouard Louis

«Farvel til Eddy Belleguelle»

Rystende og dypt rørende om å være homofil gutt på den franske landsbygda.

Steve Sem Sandberg

«De utvalgte»

Fengslende ideroman om nazistenes eutanasi-prosjekt.